

Sprawozdanie z działalności w latach 2005-2008

W omawianym okresie miał miejsce dalszy, dynamiczny rozwój Centrum Europejskiego UW. Wymiernym tego przejawem było uzyskanie w 2006 r. – dzięki wysiłkom podejmowanym w latach poprzednich – statusu jednostki podstawowej Uniwersytetu Warszawskiego (nie będącej wydziałem), jak również przyznanie nam drugiej kategorii w klasyfikacji KBnRRN.

Zasadniczym celem działalności Centrum pozostaje prowadzenie edukacji i badań w dziedzinie ekonomicznych, politycznych, prawnych, społecznych i kulturowych aspektów szeroko rozumianej integracji europejskiej.

Zadania te realizowane są poprzez:

1. działalność dydaktyczną,
2. prowadzenie badań naukowych
3. organizowanie konferencji, seminariów i spotkań naukowych,
4. działalność Programu Wydawniczego,
5. wymianę dydaktyczno-naukową z partnerami zagranicznymi,
6. działalność biblioteki i Centrum Dokumentacji Europejskiej.

1. Działalność dydaktyczna

W Centrum prowadzone są następujące studia:

- **na kierunku europeistyka:** studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia (studia II stopnia status studiów stacjonarnych i niestacjonarnych uzyskały w roku akademickim 2007/2008) , jako studia międzywydziałowe razem z Wydziałami UW: Geografii i Studiów Regionalnych, Historycznym, Nauk Ekonomicznych, Prawa i Administracji,

- **na kierunku stosunki międzynarodowe specjalność integracja europejska:** jako międzywydziałowe studia niestacjonarne I stopnia, prowadzone we współpracy z Instytutem Stosunków Międzynarodowych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW,

- **Podyplomowe Studia Europeistyczne:** studia w formie klasycznych dwusemestralnych studiów podyplomowych oraz studia realizowane za pośrednictwem internetu we współpracy z Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji UW (COME),

Program naszych studiów obejmuje szeroki zakres zagadnień dotyczących prawnych, ekonomicznych, politycznych i społeczno-kulturowych uwarunkowań procesów integracji europejskiej. Studia licencjackie przeznaczone są dla młodzieży, która ukończyła szkoły średnie oraz dla studentów innych kierunków studiów, którzy ukończyli co najmniej I rok studiów, natomiast studia magisterskie są dostępne dla osób z tytułem licencjata lub

inżyniera. Studia podyplomowe adresowane są do wszystkich absolwentów szkół wyższych. Nasze studia przeznaczone są dla osób, które zamierzają angażować się w rozmaite sfery integracji europejskiej.

W omawianym okresie kontynuowano zainicjowaną wcześniej reformę programu dydaktycznego, dotyczącą wszystkich rodzajów studiów. Zmiany polegały m.in. zwiększeniu liczby godzin dydaktycznych oraz wprowadzeniu nowych form prowadzenia zajęć (np. symulacji debat politycznych czy aplikowania o fundusze pomocowe), a przede wszystkim programy studiów zostały porównane i uzgodnione ze standardami kierunków uchwalonymi przez MNiSzW w 2006 roku.

Ponadto pracownicy Centrum prowadzili wykłady ogólnouniwersyteckie, jak również partycypowali z powodzeniem w realizacji projektu IBIZA (Interdyscyplinarna Baza Internetowych Zajęć Akademickich), przygotowanego wspólnie z COME. Zajęcia te zostały bardzo wysoko ocenione przez komisję kwalifikacyjną kursów internetowych oraz przez studentów.

W ramach działań wspomagających rozwój procesów dydaktycznych, zespół pracowników naukowych CE przygotował wydany w 2006 r. przez PWE podręcznik akademicki *Europeistyka w zarysie* (red. A.Z.Nowak, D.Milczarek).

Statystyka:

kierunek	rok	przyjęci
Europeistyka, I stopień	2005/06	203
	2006/07	213
	2007/08	177
Europeistyka, II stopień	2005/06	43
	2006/07	27
	2007/08	110
Stosunki międzynarodowe specjalność integracja europejska, I stopień	2005/06	113
	2006/07	102
	2007/08	37

2. Prowadzenie badań naukowych

Badania naukowe podejmowane w Centrum Europejskim mają ścisły związek z rozwojem nowej dyscypliny niedawno wprowadzonej do nauczania akademickiego, jaką jest europeistyka. Ze względu na jej nowatorski oraz interdyscyplinarny charakter nie ma ona jeszcze precyzyjnie zarysowanych obszarów badawczych, obejmując obszerne spektrum rozmaitych zagadnień z zakresu szeroko rozumianych nauk społeczno-humanistycznych. Prace badawcze prowadzone w Centrum próbują zatem wnieść wkład zarówno w dokładniejsze określenie pola nowej dyscypliny, jak też w jej dorobek merytoryczny.

Badania naukowe prowadzone są w dwóch podstawowych formach: badań statutowych oraz badań własnych.

W omawianym okresie **badania statutowe** prowadzone były w ramach dwóch głównych zadań badawczych: „Strategia rozwoju Polski w kontekście unijnej polityki dobrego sąsiedztwa” oraz „Rola Polski w kształtowaniu wschodniego wymiaru integracji europejskiej”. Ich rezultaty prezentowane były w formie wystąpień na różnego typu spotkaniach naukowych oraz materiałów publikowanych w Centrum – należały do nich m.in. dwie prace zbiorowe: *Rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej na przykładzie Ukrainy* (red. Jan Borkowski) oraz przygotowywana aktualnie do druku *Eastern Policy of the European Union: Role of Poland, Case of Ukraine* (red. A.Z.Nowak, D.Milczarek, B.Hud’, J.Borkowski).

Ponadto Centrum Europejskie zaangażowane było w kilka projektów o zasięgu międzynarodowym i krajowym.

Kontynuowany był rozpoczęty w okresie wcześniejszym projekt badawczy „European Governance and the Reshaping of Markets (EUROSHAPE)” w ramach Szóstego Programu Ramowego UE. Projekt ten był realizowany pod kierunkiem berlińskiego Freie Universität przy współdziałaniu kilkunastu partnerów z różnych krajów europejskich. Miał on na celu dokonanie analizy wpływu rozszerzenia UE na życie gospodarcze i polityczne państw członkowskich nowej Unii. Wkład Centrum polegał na przygotowaniu opracowań dotyczących implikacji wprowadzenia euro dla Polski oraz spójności politycznej UE.

Zakończony został projekt badawczy „Après Enlargement: Taking Stock of the Immediate Legal and Political Responses to the Accession of Central and Eastern European States to the EU”, organizowany z współpracy z Kolegium Europejskim w Natolinie pod kierunkiem Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego we Florencji. Celem projektu było zbadanie wpływu rozszerzenia z 2004 r. na państwa nowo przyjęte oraz całą UE w aspekcie prawnoinstytucjonalnym oraz politycznym i ekonomicznym. Głównym efektem badań było przygotowanie materiałów dla potrzeb dużej konferencji międzynarodowej, jaka odbyła się we Florencji w kwietniu 2005 r. Jej wyniki zostały opublikowane rok później w formie książki

Après Enlargement: Legal and Political Responses in Central and Eastern Europe (red. W.Sadurski, J.Ziller, K.Żurek), do której znaczny wkład wnieśli autorzy z Centrum.

W 2006 r. CE wspólnie z Instytutem Europejskim w Łodzi zrealizowało duży projekt wdrożeniowo-badawczy dla potrzeb Urzędu Służby Cywilnej „Opracowanie programów szkoleniowych w zakresie funkcjonowania Unii Europejskiej” (w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego: Rozwój Zasobów Ludzkich na lata 2004-2006). Projekt obejmował kompleksowe przygotowanie pod względem merytorycznym i metodycznym obszernych, liczących kilkaset stron materiałów szkoleniowych dla potrzeb szkoleń dla pracowników administracji państwowej, w tym także materiałów w formie elektronicznej.

W tym samym 2006 r. zainicjowany został w Centrum wewnętrzny projekt badawczy „Kryzys współczesności – perspektywa europejska”, prowadzony pod kierunkiem prof. K.Wieleckiego, obejmujący analizę różnorodnych implikacji wywołanych współczesnymi zjawiskami kryzysowymi. Efekty badań zaprezentowane zostały na dwóch, odbywających się corocznie konferencjach ogólnokrajowych (trzecia w przygotowaniu na jesień br.), a także w formie dwóch prac zbiorowych, z których jedna pt. *Kryzys postindustrialny: interpretacje, prognozy. Perspektywa europejska* (red. P.Mazurkiewicz, K.Wielecki), ukazała się już w roku ubiegłym (druga w przygotowaniu).

Prowadzone w omawianym okresie przez pracowników Centrum **badania własne** obejmowały – oprócz angażowania się wspomniane szersze projekty – szerokie spectrum zagadnień, jak np. „Strategie i mechanizmy integracji Polski z Unią Europejską”, „Polityka migracyjna UE a polityki narodowe państw członkowskich”, „Kategorie <europejskość> i <narodowość> w kulturze”, „Prawo wspólnotowe a międzynarodowy arbitraż handlowy”.

Ponadto w 2007 r. niektórzy pracownicy Centrum wzięli udział w projekcie badawczym „EU Governance: Towards a New Architecture?”, realizowanym przez amerykańskie uczelnie: University of Wisconsin oraz Columbia Law School. Kontynuowana była także ścisła współpraca, przejawiająca się m.in. udziałem autorskim naszych naukowców we wspólnych publikacjach, z inną amerykańską placówką: Coggin College of Business z University of North Florida, a także Wydziałem Zarządzania UW.

3. Organizacja konferencji, seminariów i spotkań naukowych

Cechą charakterystyczną działalności Centrum Europejskiego jest współpraca z wybitnymi specjalistami w kraju, wywodzącymi się zarówno ze środowisk naukowych, jak i praktyków ze sfer polityki i gospodarki. Należą do nich m.in. pracownicy naukowcy różnych wydziałów Uniwersytetu Warszawskiego i innych uczelni wyższych, Polskiej Akademii Nauk, instytutów resortowych, a także pracownicy różnych urzędów centralnych. Stałe kontakty

łączą nas z analogicznymi jednostkami uniwersyteckimi w całej Polsce.

Ponadto Centrum Europejskie współpracuje ściśle z wieloma partnerami zagranicznymi, w tym zwłaszcza z Radą Europy. (Współpracujące z nami Biuro Informacji Rady Europy przez długi czas działało w ramach CE.) Utrzymujemy także bliskie więzi z wieloma zagranicznymi ośrodkami akademickimi.

Taka szeroka sieć kontaktów owocowała prowadzeniem szeregu różnego rodzaju spotkań naukowych. W latach 2005-2008 Centrum było organizatorem lub współorganizatorem następujących przedsięwzięć:

- konferencja międzynarodowa (we współpracy z Europejskim Instytutem Uniwersyteckim we Florencji oraz Centrum Europejskim w Natolinie) „Après Enlargement: Legal and Political Responses in Central and Eastern Europe” (kwiecień 2005);

- seminarium „O przyszłości Europy” (maj 2005);

- konferencja ogólnokrajowa „Rola Centrów Dokumentacji Europejskiej i ośrodków sieci informacji europejskiej w Polsce” (listopad 2005);

- konferencja międzynarodowa „Polityka wschodnia Unii Europejskiej na przykładzie stosunków z Ukrainą” (grudzień 2005);

- konferencja międzynarodowa z okazji 15-lecia CE „Przyszłość Unii Europejskiej a Traktat Konstytucyjny” (luty 2006);

- seminarium „Lobbing w UE – praktyczny wymiar. Jak są podejmowane decyzje w UE” (maj 2006);

- seminarium (we współpracy z Wydziałem Zarządzania UW) „Konstytucja dla Europy – za i przeciw” (październik 2006);

- I konferencja ogólnokrajowa (wspólnie z Instytutem Politologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego) „Kryzys postindustrialny: interpretacje, prognozy. Perspektywa europejska” (listopad 2006);

- konferencja międzynarodowa (we współpracy z Europejskim Instytutem Uniwersyteckim we Florencji) „The European Neighbourhood Policy: A Framework for Modernisation?” (grudzień 2006);

- I konferencja ogólnopolska (zorganizowana przez samorząd studentów CE) „Ewolucja czy rewolucja. Kierunki rozwoju Unii Europejskiej w 50-lecie podpisania Traktatów Rzymskich” (kwiecień 2007);

- II konferencja ogólnopolska (wspólnie z Instytutem Politologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego) „Inny człowiek w innym społeczeństwie. Europejskie rozmowy o kryzysie współczesności” (listopad 2007);

- konferencja międzynarodowa (we współpracy z Uniwersytetem Lwowskim im.

Iwana Franko) „Prawo europejskie dzisiaj: nauka, oświata, praktyka” (listopad 2007);

- II konferencja ogólnopolska (zorganizowana przez samorząd studentów CE) „Unia Europejska jako gracz globalny” (kwiecień 2008);

- konferencja międzynarodowa (we współpracy z Radą Europy i Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury) „Międzynarodowa konferencja na temat przestępczości gospodarczej” (czerwiec/lipiec 2008)

Ponadto pracownicy naukowcy Centrum aktywnie uczestniczyli w wielu konferencjach i seminariach organizowanych w kraju i za granicą. Przykładowo można wymienić: „Images and Myths of Europe: the Western and the Eastern perspectives” (Uniwersytet we Florencji); “EU Governance: Towards a New Architecture” (University of Wisconsin); “The 7th Annual International Business Research Conference” (University of North Florida i Wydział Zarządzania UW); „Kontrola sądowa decyzji Rady Bezpieczeństwa” (INP PAN); „Polska w Unii Europejskiej – szanse i zagrożenia? Aspekty polityczne, gospodarcze i międzynarodowe” (ISP PAN).

Pod koniec 2005 r. został zapoczątkowany cykl seminariów naukowych Centrum Europejskiego UW, w ramach którego odbyły się spotkania poświęcone m.in. następującym zagadnieniom: „Unia Europejska wobec sprzeczności nowoczesnej demokracji”, „Poziom życia ludności w Polsce i krajach Unii Europejskiej”, „Dylematy prawno-regulacyjne wobec <społeczeństwa ryzyka> i globalizacji. Zarys problematyki w kontekście UE”, „Ile muzeum w muzeum? Pytania o funkcje i konteksty muzeów w Europie na przykładzie Muzeum Europy w Brukseli”, „Mobilność – (trans)migracje: nowe ujęcia teoretyczne i ich zastosowanie w badaniach empirycznych”, „200 lat polskich sporów o federalizm”, „Stosunki Unia Europejska – Stany Zjednoczone. Współpraca, rywalizacja czy konfrontacja?”

4. Działalność Programu Wydawniczego

W ramach Programu Wydawniczego CE kontynuowano wydawanie następujących publikacji:

- **periodyki:** kwartalnik „**Studia Europejskie**” (redaktor naczelny: prof. D.Milczarek), stanowiący interdyscyplinarne forum prezentacji dorobku polskiej europeistyki i adresowany do szerokiego kręgu odbiorców oraz anglojęzyczny rocznik „**Yearbook of Polish European Studies**” (redaktor naczelny: dr J.Borkowski), koncentrujący się na ukazywaniu polskiego spojrzenia na procesy integracji europejskiej i przeznaczony przede wszystkim dla odbiorców zagranicznych.

- **publikacje książkowe:** w omawianym okresie ukazało się pięć pozycji książkowych: *Kryzys postindustrialny: interpretacje, prognozy. Perspektywa europejska* (red.

P.Mazurkiewicz, K.Wielecki); *Rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej na przykładzie Ukrainy* (red. J.Borkowski); D.Milczarek, *Unia Europejska we współczesnym świecie* (praca ta ukazała się także w języku ukraińskim); *Regionalizm, polityka regionalna i Fundusze Strukturalne w Unii Europejskiej* (red. A.Adamczyk, J.Borkowski); w druku znajduje się: *Eastern Policy of the European Union: Role of Poland, Case of Ukraine* (red. A.Z.Nowak, D.Milczarek, B.Hud', J.Borkowski).

Liczącym się sukcesem było umieszczenie w 2007 r. kwartalnika „Studia Europejskie” w ministerialnym wykazie czasopism punktowanych. Za opublikowanie na łamach naszego czasopisma pracy naukowej uzyskuje się **6 punktów**, czyli maksymalną liczbę w tej kategorii periodyków.

Obecnie trwają intensywne prace zmierzające do zainicjowania serii skryptów akademickich, obejmujących problematykę poszczególnych przedmiotów wykładanych w CE (tak np. trwają końcowe prace nad skryptem poświęconym polityce zagranicznej UE).

Publikacje Programu Wydawniczego docierają do bibliotek wszystkich najważniejszych placówek akademickich, znacznej części bibliotek publicznych i specjalistycznych oraz księgarni naukowych w całej Polsce. Rośnie także liczba odbiorców zagranicznych – nasze publikacje zamawiane są przez osoby prywatne oraz różnego typu instytucje, w tym m.in. przez biblioteki Komisji Europejskiej oraz szeregu fundacji, instytutów badawczych oraz uniwersytetów.

5. Wymiana dydaktyczno-naukowa z partnerami zagranicznymi

W latach 2005-2008 Centrum Europejskie kontynuowało wymianę dydaktyczno-naukową z wieloma partnerami zagranicznymi, prowadzoną obecnie w ramach programu LLP ERASMUS. Obejmuje ona wyjazdy naszych pracowników naukowych, a także stypendia dla naszych studentów. Centrum ma podpisane stosowne umowy 20 uczelniami europejskimi (w tym m.in. uniwersytetami w Leuven, Rennes, Montpellier, Nancy, Jena, Heidelberg, Gissen, Siena, Dublin), na które wyjeżdża ok. 30 studentów rocznie.

Wielu z naszych absolwentów kontynuuje studia na uczelniach zagranicznych (jak np. we florenckim Europejskim Instytucie Uniwersyteckim) lub odbywa staże w instytucjach unijnych, m.in. w Komisji Europejskiej.

Nasi absolwenci znajdują zatrudnienie w: instytucjach wspólnotowych (np. Parlament Europejski, Trybunał Obrachunkowy), organizacjach międzynarodowych (np. ONZ, OBWE) i pozarządowych, organach administracji rządowej (np. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) i samorządowej, przedsiębiorstwach współpracujących z firmami działającymi na terenie Unii

Europejskiej, placówkach kulturalnych, ośrodkach informacyjnych, wydawnictwach oraz w mediach.

6. Działalność biblioteki oraz Centrum Dokumentacji Europejskiej

W ramach Centrum Europejskiego działa biblioteka wydziałowa funkcjonująca łącznie z Centrum Dokumentacji Europejskiej (European Documentation Centre), zgodnie ze statusem przyznany w 1991 r. przez Komisję Europejską. Księgozbiór biblioteki składa się z ponad 13 tys. książek, około 350 tytułów czasopism oraz wielu baz danych na CD-ROM, oraz wielu pełnotekstowych komercyjnych baz danych dostępnych za pomocą sieci Internet.

Biblioteka posiada także dostęp do internetowych baz danych Unii Europejskiej, m.in. do katalogu Centralnej Biblioteki Komisji Europejskiej w Brukseli oraz do strony www Unii Europejskiej. Źródła informacji elektronicznej są także udostępniane w laboratorium komputerowym wyposażonym w 20 stanowisk.

Zasoby biblioteki są na bieżąco opracowywane, a informacje o nich umieszczane w dwóch zautomatyzowanych katalogach (książek i czasopism).

Biblioteka – mimo iż dysponuje jedynie kilkunastoma miejscami dla czytelników – osiąga jeden z najwyższych wskaźników wykorzystania księgozbioru spośród 50 bibliotek wydziałowych Uniwersytetu Warszawskiego.

Pracownicy biblioteki, oprócz prac bibliotecznych, prowadzą prelekcje nt. europejskich źródeł informacji oraz działalności sieci EDC, biorą udział w konferencjach naukowych poświęconych informacji naukowej oraz bibliotekoznawstwu, prowadzą zajęcia dydaktyczne na temat Europejskich Systemów Informacyjnych, są autorami publikacji.

Warszawa, czerwiec 2008 r.